Mindszent 1890. április 6. 14. szám. Második évfolyam.

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADU HIVATaL

Diamant Manó nyomdájában, hová a lap szellemi részét illetö közlemények, előfizetési- és hirdetési dijak küldendők.

és

VIDÉKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETSI ÁRAK:

Egy évre . . . . 3frt — kr.
Félévre . . . . . 1 frt 50 kr.
Negyedévre . . . . — 75 kr.

Hirdetések jutányosanfelvétetnek

„Béke nektek — Alleluja."

Nagy időnek kelle lezajlani az emberiség fölött, mig megjelenhetett a béke fejedelme, hogy mint legyözője a démonnak s halálnak, — a diadal zászlajával kezében elzenghesse a halál árnyékában szendergö világnak: „Béke nektek!" én vagyok!

Igen! négyezer év viharzott le, mig a szivek mélyéből elötörhettek a lélek örömhangjai: „Hála légyen az Istennek Alleluja."

„Béke nektek én vagyok" — „Hála legyen az Istennek Alleluja." Nagy szavak, magasztos eszmék! Az istenség ragyogtatja bennük nagy eszméjét egyrészről, a teremtmény kitüntetett méltósága sugárzik ki belölük más részről.

Hála neked Isten! Kiált fel a föld rögös pályájáról a teremtmény. Béke neked! válaszol viszonzásul az Istenség.

Adhatna-e nagyobbat, tehetne-e magasztosabbat a gyarló ember, mintha erényének drága gyöngyét: — háláját — rakja le a magasságbelinek trónzsámolyához?

És ennek viszonzásul igérhet-e, adhat-e az ujéletre kelt Megváltó a bajok tengerében küzködö emberiségnek nagyobbat, fenségesebbet, mint „békéjét?" azon „békét," mely létalapja tulvilági jövönknek s bázisa a polgárosodásra hivatott emberiségnek?

A kereszténység ünnepel.

Nem egy vallásnak mysteriumai füzik ugyan össze a kedélyeket, mégis ez ünnep az egész világé.

Ünnepel tehát nem csupán a vallás, de ünnepel vele a józan civilizátio is.

A vallásos kegyelet a lepergett századok sorain visszatekint ma Golgothára, melyről egykor uj fény sugárzott le, hogy eloszlassa a vallási félszegségek s bálványozás vastag ködét.

Golgotha után elhomályosult a zsarnokok s Isten gyanánt imádott hösök dicsösége.

A feltámadás dicsösége elnémitá a csalfa jósdákat, a feltámadt Megváltó porba hullatja a világot reszkettetö Cézárok vallását, megingatja trónjaik bázisát; a közmorál elfajult tanai helyére a tiszta s belbecsben gazdag erényeket ülteti. Kialszik az ember áldozatok tüze s az állat áldozatok füstje megszün illatozni a bálványok dicsöitésére.

A feltámadásban nyert szentesitést a hit, remény és szeretet.

A feltámadt Isten-ember példája megerösiti a leendö feltámadásba helyezett hitünket, e hitből fakadt ki a remény örökzöld ága, bármi nagy legyen is földi boldogságunk, mégse vagyunk soha oly boldogok, hogy még nagyobb boldogság után ne vágyódnánk, mert szivünk ugy van alkotva, hogy tartós örömök és soha meg nem szünő boldogság után vágyódjék, a hittel károsult remény pedig biztosit bennünket, hogy Isten nem ok nélkül ültette az érzést szivünkbe. A hit s remény nyomában fakadt ki a szeretet, mely közelebb hozta az emberiséget Alkotójához, testvérekké tette az embereket egymás között, szóval az embert egész méltóságában tüntette fel.

De ünnepe a mai nap a civilisátionak is és méltán, mert a megváltói „béke" volt azon éltetö gyök, melyből a civilisatio fája kifakadt s csakis annak áldásos aegise alatt válhatott ez terebélyes fává.

Hát e „békét" megelözöleg nem volt békessége az emberiségnek? Ha volt is, hiányzott annak értéke, belbecse, mert minek tartatott akkor a taremtés e remeke: az ember?

A bölcsek nem tertották azt értelmi lénynek. A hatalmasok árucikknek tekintették. A zsarnokok egy sorompóba helyezték az oktalan álatokkal, ezekkel egy, vagy még rosszabb bánásmódban részesiték, avagy szeszélyeik sugalma szerint halomra gyilkoltatták. És csakis akkor pitymallott fel a civilisatio szebb hajnala, midön feltünt a megváltói feltámadás „béke" lobogója. Erről olvasta le a zsarnok, a hatalmas: Szeresd embertársadat, még ha ellenséged is; ezen nagy parancs oltá ki Moloch máglyáját, s nem kiált többé az ember áldozatok vére bosszuért az égre; e lobogóról olvasta le a szülö: a te szereteted legszentebb zálogai, — gyermekeid, — a tied, Istené, s az emberi társadalomé, nevelni tartozol azokat magadnak, Istennek s a társadalomnak, nem pedig szülni öket azért, hogy vadállatok martalékául dobassanak oda.

Igen! a feltámadás dicsösége homályositá el a vallási babonákat, elöitéletek által szentesitett balvéleményeket, tönkre silányitá a ravasz sybillákat; a feltámadás emelte a vallást az öt meg illetö magasságra, megtörte a lelketlenség szálaival átszött zsarnokok hatalmát, s kitüzte félreismerhetlenül igaz humanizmus szent zászlaját.

Béke nektek — Alleluja!

E „béke" lebegjen mindig felettünk, e béke tegye elviselhetövé földi nyomorainkat, ennek pálmája legyen hazánk állandó jelvénye, ez füszerezze egymás iránti szeretetünket.

Alleluja! Hála legyen az Istennek!

Szépitsünk.

Kik gyakrabban szoktak utazgatni, azoknak bizonyára nem kerülte ki figyelmüket, hogy némely városban vagy községben mi mindent el nem követnek arra nézve, hogy az utcák csinosbodjonak, söt vannak egyes helyek, hol egyletek alakulnak, melyek azután a város szépitését tüzik ki célul. A hol ilyen egylet létezik ott kell is, hogy az eredmény ne maradjon el.

Hogy nálunk is szükség volna egy ilyen egyletre, azt bizonyitani teljesen fölösleges, de. dacára ennek nem teszünk inditványt erre vonatkozólag, mert tudjuk jól, ha más, ennél sokkal fontosabb célu egylet, mint a tüzoltó, gazdasági stb. a közöny miatt meg nem alakulhat, akkor az az egylet, melynek csak a község szépitése volna kizárólagos célja, bizonyára meg nem alakulhatna.

Arról szentül megvagyunk győződve, hogy ha valaki azzal állana elő nálunk, hogy egy ilyen egyletet alakitson, azt mondanák: van is arra nálunk szükség, nem vagyunk még annyira stb. egy másik rész éppen kinevetné azt, ki ilyesmivel merne előállani. Nem is állunk elő vele, de hogy ki ne fejtsük azt, mikép Mindszenten nagy szükség van arra, hogy történjék már itt is valami, el nem hallgathatjuk.

Nézzünk csak utcáinkon végig, mit fogunk látni: egész sorozatát az olyan dolgoknak, mik éppen nem alkalmasak arra, hogy szépitsék utcáinkat. Mindenütt, mindenben a rendszertelenség az uralkodó, rendszerességnek a legkisebb nyomára sem akadhatunk, még a főutcán sem.

Vegyük első sorban a házak előtti fákat, minő szép rendben vannak ültetve, ki ki ugy ülteti a mint neki tetszik, vagy éppen jónak látja, s ebből kifolyólag az következik, hogy az egyik ház előtt ritkábban, a másik előtt meg sürübben van a fa ültetve és a szomszédénál a legtöbb esetben kintebb, vagy bentebb.

Olyan ház is van, mely előtt két sor fa van, számtalan meg olyan, mely előtt meg egy sincs; egyik ház előtt akác, másik előtt más, a harmadik előtt már megint más fajta fajokból áll a fasor.

Elég egy tekintet csak s mindjárt szembe ötlik a szép rend.

Hát a járdákról mit szóljunk? éppen mit a fákról.

Máskorra hagyjuk felhozni, hogy milyen pontosan eleget tesz minden háztulajdonos e tekintetbeni kötelességének, ez alkalommal csak azt hozzuk fel, hogy a járdák lerakása is, minden rendszeresség nélkül történik, az is mint a fasor, egyik ház előtt van, másik előtt nincs s ha van, a szomszédház előtti járdával csak ritkán van egyenes irányban, — ugy is el lehet rajta menni, azt tartják.

Szappan levet, szemetet az utcára önteni, az üzletek előtt üres ládákat, hordókat felhalmozni — nálunk — ősi szokás.

Az utcák elnevezésével, nemkülönben a házak számozásával is furcsán vagyunk.

Nálunk ha valakinek a lakását tudakolják, nem azt a választ nyeri, hogy ilyen meg ilyen nevü utcában, ennyi ház szám alatt lakik a kérdezett, hanem ilyen formán tudatják vele a tudakolt házat „Be kell menni a Kis Pista Jancsi közén, s ha eléri a 4-ik házat jobbról, ott talál megint egy közre, azon átmenve abba az utcába jut, melyben Nagy János háza van, ahhoz már közel van a kérdezett háza, majd meg mondják, hogy melyik az stb. Sok olyan utca van nálunk, melynek neve nincs. Bajos dolog volna egyik-másik házat megtalálni, ha községünk nagyobb volna, igy csak valahogy sok kérdezősködés és magyarázgatás, tehát nem kevés idő eltöltése után is egyszersmind eljuthatunk a keresett egyén lakására.

Mindezeknek felsorolásával bebizonyitottuk azt, miként ezen a téren van tenni valónk.

Ki kell küszöbölni azt a mindenütt uralkodó rendszertelenséget, váltsa fel már egyszer a rend ; adjunk az utcáknak nevet ; számozzuk meg a házakat annak rendje és módja szerint s akkor megtettük az első lépést, mely községünk szépitéséhez vezet.

Községi közgyülés.

A f. 1890. évi ápril hó 5-én d. e. 9 órakor meg tartott képviselő testületi közgyülés tárgysorozata következő volt.

1. Az epreskert féle helyiség megvétele tárgyábani szerződés jóváhagyása feletti intézkedés.

2. Csongrádvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának tervben vett szentes-szegvár-mindszent és h.-m.-vásárhelyi h. érdekü vasut épitési költségeihez a község általi 100 ezer forinttal való hozzájárulását jóváhagyó 38/890. sz. a. határozata.

3. Csongrádvármegye tekintetes alispáni hivatalának a vásártartás ügybeni 23/890. kgy. sz. a határozatra nézve kiadott 2157/890. sz. a. rendelete.

4. Csongrádvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának a regále bérbe vétele ügyében az itteni 213/889. kgy. sz. a. határozatára nézve 77/890 sz. a. határozata.

5. Csongrádvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának a kéményseprési szabályrendelete nézve az itteni 184/889. kgy. sz. a. határozatra hozott 41/890. sz. a. határozata.

6. Csongrádvármegye tek. törv. hatósági bizottságának a fogyasztási adó hátralék kiegyenlitésére a váltsági pénztárból kölcsönözési ügyben az itteni 215/89 sz. sz. határozata.

7. Csongrád vármegye tek. törvhatósági bizottságának a szabad kikötő helyek tárgyában hozott itteni 71/890. sz. a. határozata.

8. Csongrád vármegye tek. közigazgatási bizottságának az 1890. 91-ik tanévre egybeirandó tankötelesek összeirása tárgyában 120/890 sz. a. rendelete.

9. Csongrád vármegye tek törv. hatósági bizottságának a vármegye épitkezési szabályrendelet módositása tárgyában itteni 183/89. kgy. sz. a. határozatra nézve hozott 39/890. sz. a. határozata.

10. A csongrád-sövényházi ármentesitő és belviz szabályozó társulat a f. évi ápril hó 17-én Csongrádon tartandó közgyülésre szólló 141/890 sz. a. meghivó levele.

11. A Tiszán tuli jár. tek. szolgabirói hivatalának Tömörkénynek elszakadása tárgyábani 5781/890 sz. a. rendelete.

12. A Tiszántuli jár. tek szolgabirói hivatalának a község 1889-ik évi számadásainak beterjesztése tárgyában 561/890. sz. a. rendelete.

13. Tary Endre bizottsági tagnak az italmérési jog kártalanitása tárgyábani jelentése.

14. Kohn Adolf községi kéviselőnek a 49/890 kgy. sz. a. határozattal vett kiküldetésekről lemondása.

15. Büchler Gábor mint a regále bérlők megbizottjának a Tisza jobb partján levő révi korcsma iránti előterjesztése.

16. Köpesdi Sándor tömörkényi lakosnak italmérési jogositvány kiadása iránti kérelme.

17. A község részére szükséges épület beszerzése ugy a Hám János iskolájánál készitett kerites munkálatok tárgyában, árlejtési jkönyvek.

18. A uj iskola épités tárgyábani bizottsági jelentés.

Jelen számunkban a gyülés lefolyását térszüke miatt nem közölhetjük, azt a legközelebbi számban fogjuk adni.

Helyi és vegyes hirek.

— **Lapunk** *t. olvasóinak boldog ünnepeket kivánunk.*

— **Vasutügy.** A miért évek hosszu sora óta küzd községünk s a melynek elérésére a legnagyobb pénzáldozat meghozatalára késznek nyilatkozott, ujabb s kedvezőbb stádiumba lépett, illetve a vasut kiépitésére irányuló törekvések ismét haladtak egy lépést előre a megvalósulás felé. A kereskedelmi miniszter ugyanis elrendelte a szentes-vásárhelyi vonal közigazgatási bejárását s e célból Lakatos Aladár miniszteri titkárt küldte ki. A közigazgatási bejárás a nevezett titkár vezetése mellett ápril hó 16-án d. e. 9 órakor veszi kezdetét, mikorra a bejáró küldöttség tagjai Szentes város közházánál gyülnek össze s innen indulnak Szegvár felé. Ugyan e napon Szentestől Szegvárig, 17-én Szegvártól Mindszentig s 18-án Mindszentől H.-M.-Vásárhelyig eszközli a küldöttség a bejárást, melynek eredményéről azután a vasutügyi bizottság elnöke, Zsilinszky Mihály főispán egy azután egybehivandó vasuti bizottsági gyülésen fogja jelentését beterjeszteni. Még egy másik örvendetes körülményről is adhatunk hirt, ugyanis Zsilinszky Mihály főispán, mint a vasutügyi bizottság elnöke lépéseket tett az irányban, hogy a kereskedelmi miniszter közvetitse a szent-mártoni, szentesi és szentes-vásárhelyi érdekeltség egyesülését. A ker. miniszter a meglevő két érdekeltséget fel is hivta ez iránt, s azok egyikének, a kun-sz.-mártoninak igazgatója : Harkányi Frigyes a napokban azzal értesitette megyénk főispánját, hogy a három érdekeltséget egy közös értekezletre f. hó 10-én tul egybe fogja hivni. Hiszük, hogy egy kis jóakarat mellett az egyesülés meg fog történhetni, mi ezután nagyon elősegitené a tervbe vett vasut gyors kiépülését.

— **Könyvkötészet.** Nyomdánk rég óta érzett hiányon óhajt az által segiteni, hogy a jövő héttel kezdődőleg *könyvkötői munkálatokat is eszközöltethet saját üzletében* egyik ujonnan alkalmazott munkása által, ki a könyvkötészetet is tanulta és teljesen érti. *A jelzett időre a szükséges szerszámok is megfognak érkezni* s igy a nyomda abba a helyzetbe jut, hogy jó munka és olcsó ár mellett a közönség e tekintetbeni igényeit is kielégitheti. Egyedül a pártolástól fog függeni, hogy a létesitendő könyvkötészet állandó maradjon.

— **Halálozás.** Mint részvéttel értesülünk Hubacsek Pál ügyvéd urat és családját édes anyja Zsótér Apolló özv. Hubacsek Mátyásnénak f. hó 1-én történt elhalálozásával mély gyász érte. Az elhunytnak földi maradványai f. hó 2-án d. u. a gyászoló család s nagy számu rokon és jóbarátok részvételével kisértettek örök nyugalomra. Béke lengjen porai fölött ! — *Keviczky* Ferenc Szegvár községi tanitó urat és családját 5 hónapos gyönyörü *Dezső* fiacskájának mult hó 27-én 2 órai szemvedés után történt elhunytával nagy gyász érte. A korán letörött bimbó temetése vagy részvét mellett történt meg. A mélyen lesujtott szülök leljenek vigaszt az általános részvétben, a kis elhunyt pedig, ki oly rövid ideig volt szerető szüleinek öröme, nyugodjek békében.

— **Uj levelező lapok** jönnek közelebb forgalomba, melyek a régiektől praktikusabb alakjuk és jobb papirjuk által fognak külömbözni. Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy Magyarország volt az első, mely ma már az egész világon általános használatban lévő levelező lapokat forgalomba bocsájtotta.

— **Árviz Horgoson.** Noha a Tisza vizállása 5·57 méteren áll, tehát az veszélyes jelleget nem öltött, mégis a Tisza árja az Ördöglyuk és Horgos közötti zsilipen át elboritotta a Kárász uradalom 2000 hold rét és szántóföldjét. Az ár valószinü, hogy rövid idő alatt a falu alatti töltéstestet eléri. Magát a községet veszély nem fenyegeti, mert a Tisza, valamint mellékfolyói is apadásnak indultak.

— **Az idegen kézbe került levelekel való eljárásra nézve** a kereskedelem ügyi miniszter a következő figyelmeztetést teszi közhiré : „A leggondosabb kezelés mellett is előfordul, hogy egy-egy levél, vagy levelezőlap valamely összehajtott hirlapba vagy más, le nem zárt póstai küldeménybe becsuszik és azzal együtt kézbesittetik, vagy a rendeltetési helyen lakó ugyanazon nevü egyénnek hiányosan czimzett levelei felcseréltetnek, vagy pedig a levélfiókbérlők levelezései a gyors munka közben tévedésből nem a megfelelő fiókba osztatnak be. Az ebből eredő kelemetlenségek kikerülése érdekében felkérem a közönséget, hogy levelezéseit pontos és kimeritő czimzéssel lássa el, a netán tévesen kézbesitett levelet, levelezőlapot stb. a kézbesitő közegnek (levélhordó) azonal adja visza (ha a levél netán véletlenül felbontatott, ezen körülményt a boriték hátsó részén jegyezze fel) ha pedig a kézbesitő közeg már eltávozott volna, a tévesen kézbesitett levelezést a postahivatalhoz juttassa. Elegendő e czélra a levelet stb, néhány felvilágositó sorral a postahivatalhoz cimzett boritékba helyezni és bérmentetlenül bármely levélgyüjtő szekrénybe dobni. Budapest, 1890. február 28. Baross s. k.

— **Kinevezés.** Az adófelszolamlási bizottság elnökévé a belügyminiszter a szegedi pénzügyigazgatóság területére, melyhez a csongrádmegyei községek, tehát Mindszent is tartozik, Fodor István szegedi ügyvédet nevezte ki.

— **Megváltozott posta járat.** Folyó hó 1-évei a Mindszentről inditott és ide érkező posta járatok menet rendje meg lett változtatva. Szegvárra a régimenetrend szerint d. e. 8 órakor onnan délután $^1/_2$2 kor érkezett ; — Vásárhelyre a régi szerint inditatott Mindszentről d. u. 2 órakor, onnét pedig másnap reggel 5 órakor a kocsi posta. Az uj menetrend anyiban előnyösebb reánk nézve, a mennyiben a pesti posta még az nap megérkezik Mindszentre, igaz, hogy csak a hivatalos óra után, de igy is már más nap reggel olvashatjuk a pesti lapokat. Külömben a posta járatok következő időrendben inditatnak innét : Vásárhelyre délelőtt 8 órakor, Szegvárra d. u. 2 óra után.

— **Statisztika.** Mindszent község területén a lefolyt március hóban született 30 fi, 22 nő : összesen 52. Ezek közül törvényes 52, törvénytelen : 0 ; halvaszületett : 2. — Meghalt 31 fi ; 32 nő : összesen 63. Tehát a halálozás 11-el mulja felül a születéseket. Házasságra lépett ; 0.

— **Szegváron** a mult hónapban 53 halott volt. Ha elgondoljuk azt, miként e községnek alig van 7000 lakosa, a halálozások ily óriási száma borzasztó, tanujele a közegészségügyi állapotoknak s megdöbbenéssel vesz róla tudomást minden gondolkodó ember.

— **A szegvári** rom. kath. kántori állás valahára be lesz töltve. Az erre vonatkozó pályázat a kormány hivatalos tanügyi lapjában már megjelent s folyó hó 10 én ejtetik meg a választás. Nagy nap lesz ez Szegváron, először azért, mivel kántort 53 évvel választottak ezelőtt ; másodszor azért, mivel a nép választ. Mi ugy tudjuk, az egyház méltsága megkivánja azt, hogy kellő müveltségü és qualifikátióval biró egyén szolgálja. És itt mit tapasztalunk ? Azt, hogy ezen állásra képzettség és minősités nélkül minden rendü egyén pályázhat. Hogy miért ? azt eddig konstatálnunk lehetetlen volt. Annyit azonban előre is jelezhetünk, hogy e választás zajos leend.

— **A bécsi lókiállitásra** eddig 12 szentesi gazda jelentette be, hogy lovat fog kiállitani. Hódmezővásárhely város tanácsa pedig 6 ló kiállitási költségére 600 frtot szavazott meg. A ki még nem tudná, annak ez uton adjuk értesére, hogy községünkből egy lovat sem fognak kiállitani, avagy ez természetes ? !

— **A kik Csongrádmegyétől elszakadni akarnak.** Azon kecskeméti földbirtokosok, a kik Felső-Pusztaszer földjei egyrészének birtokosai, azzal a kéréssel járultak a belügyminiszterhez, szakitaná ki az ő pusztaszeri birtokukat Csongrádmegyéből és csatolná Pestmegyéhez, illetve a kecskeméti törvényhatósághoz. Kérésüket azzal indokolják, hogy pusztájuk Kistelekhez tartozván, e község elöljárósága nem teljesiti velük szemben elöljárói tisztét és kötelességét, a hogy azt tőle törvény és jog szerint elvárhatnák.

— **Magyarország malmai.** A legutóbbi statisztikai összeállitás szerint Magyarországon van 17,277 malom, közte 911 gőzmalom, 12,250 vizimalom, 3197 száraz malom és 650 szélmalom. E malmokban összesen 45.118 munkás dolgozik. A legnagyobb malmok, számszerint tizenegy, Budapesten vannak. Budapesten összesen 13 malom van. A magyarországi 910 gőzmalom közöl 112 nagy üzemü, a melyek Ausztri-

ába, Németországba, Angliába, Franciaországba, Svájcba, Szerbiába, Belgiumba, Olaszországba, Hollandiába, Romániába, Braziliába, Törökországba, Bulgáriába és Egyptomba szállitanak lisztet. 1888-ban a kivitt magyar őrlemények 59.7 millió forint értéket képviseltek, szemben 48 millió forinttal 1887-ben. 1888 ki kivitel a legnagyobb volt, a mióta a malomipar egyáltalán fennáll. Az 1889-iki kivitel a rosz termés következtében messze mögötte marad az előző évinek.

— **Valódi házibarátot** a mindennapi életben, különösen pedig a családi tüzhely körében szükséges tudnivalókat illetőleg s megbizható tanácsadó találhat bárki is a *„Házi Közlöny“* cimü füzetes folyóiratban, mely a családi jólét és anyagi boldogulhatás előmozditása tekintetében minden háznál, hol reálisan gondolkozik a gazda vagy a házasszonya, s hol a háztartás- és gazdálkodásban kedvet és örömet találnak, valódi kincstárt képez azon ismeretek közlésével, melyek nemcsak szellemi és erkölcsi, hanem s főleg anyagi előnyöket is biztositanak. Hirlapirodalmunknak ezen egyetlen e nemü folyóiratát melegen ajánljuk t. olvasóinknak s kivánjuk, hogy mentől szélesebb körben terjeszthesse a minden emberre nézve hasznos és tanulságos gyakorlati ismereteket. Ki ezen közhasznu lap iránt érdeklödik, kérjen mutatványszámot, melyből meggyőződhetik, mennyire szükséges ily lap bármely háznál. — A *„Házi Közlöny“* megjelenik kéthetenkint Aradon *Záray Ödön* szerkesztése alatt s előfizetési ára egy évre 3 frt. Évközben belépő előfizetők mindig az év elejétől kapják a lapot, hogy egy-egy évfolyam teljesen meg legyen birtokukban.

Az asszony irtó.

Gyömbér Pál hatszoros rablógyilkost utol érte az emberi igazságszolgáltatás. E földön büneiért megbünhödött ha ugyan elég büntetés az, hogy életétől megfosztották.

Rabolt és ölt. Meg kelle halnia. A társadalom megszabadult egy vadállatias megrögzött gonosztevőtől — nincs rajta mit sajnálkoznunk — de a XIX. század szellemesitett éltének alkonyán is pirulnia kell, a miatt, hogy még mindig lehet törvényes uton embert életétől megfosztani.

Ha a halál volna a legnagyobb büntetés mi embert érhet, ugy Gyömbért evvel kellett az igazság szolgáltatásnak sujtani, mert ő kiérdemelte a legnagyobb büntetést, de hát oly nagy büntetés a halál? Nem! Századunk a humanismusának nevezi magát s noha az embert megfosztja életétől, igyekszik azt lehetőleg kiméletesen végrehajtatni is ..... 9 perc multán a törvényszéki orvos constatálja a halált.

Kedden reggel, április hó első napján akasztották fel a rabló gyilkost s ugy az itélet végrehajtásáról, valamint az azt megelőző napról a következőket irjuk:

Hétfőn reggel fél 8 órára volt kitüzve a halálos itélet kihirdetése. A tárgyalási terem zsufolásig megtelt kiváncsi közönséggel. A kiváncsiság tárgya természetesen a gyilkos személyében pontosult össze.

A törvényszék következőleg alakult meg: elnök: *Muskó* Sándor, birák: dr. *Schnel* Frigyes és *Onitiu* Elek. Az ügyészséget *Schmidt* Imre kir. ügyész képviselte.

Gyömbér Pál vastag szörruhában — gondossan beretvált arccal, szuronyos őrök által vezettetik a terembe és nyugodtan hallgatja végig a *Muskó* Sándor elnök által felolvasott itéletet, melyet a közönség állva hallgatott.

Ezután *Muskó* elnök átadta az itéletet a jegyzőnek, hogy olvassa fel az indoklást, mely szórul-szóra ugyan az, mint a szegedi törvényszék indoklása.

Az indoklás *egyetlen* enyhitő körülményül azt hozza fel, hogy a Fazekas Istvánné meggyilkolása alkalmával vádlott a két unokát életben hagyta.

Mindezeknél fogva a kuria, a két első biróság által ötszörös gyilkosság és háromszoros gyilkossági kisérlet miatt hozott **halálos itéletet helyben hagyja**, ellenben vádlottat két rendbeli *lopás vétsége s annak következményei alól fölmenti.* (Ezt Gyömbér aligha értette)

Az indoklás felolvasása után *Muskó* Sándor elnök felolvasta ő felsége a király azon legfelsőbb határozatát, mely szerint az igazságszolgáltatásnak *szabad folyás engedtetik.* Ezután az elitélthez a következő szavakat intézte:

Gyömbér Pál, amint megérthette, a kuria is halálra itélte önt s ő felsége a király sem adott kegyelmet. Holnap reggel hét órakor meg kell hallnia. Nincs többé más a miben bizakodhatik, mint az isteni kegyelem. Fogadja tehát bünbánattal és töredelemmel a papot, aki mellette fog állni az utolsó pillanatig. Az isten irgalmas és hozzáfordulva megmentheti még lelkét, mert a teste a röldi igazság szolgáltatásé.

Dr. Ivánkovics Sándor védő ezután szót kér az elnöktől, s a következő szavakat intézi Gyömbérhez:

Gyömbér Pál, vegye tudtul, hogy elvállalt védő tisztemnek megfelelőleg már kétszer sürgönyöztem ő felségének kegyelmért, de hiába. Mindazonáltal ne adja föl a reménységet, mert a kegyelem még az utolsó pillanatban is megjöhet.

Elnök. Amint védője szavaiból megértheti, a reményről nem kell lemondania. De azért készüljön halálára.

Az elnök szavai után a gyilkos egész testében megrázkódott és reszketve és hadarva mondta a következőket:

Megkövetem a méltóságos urakat, allássan csókolom a kezit lábát, csak arra kéröm, hogy még most az egyszer engedjenek meg. Mivel hogy megbántam én már azt, amit cseleködtem, de nem teszem többet, olyan igaz, mint hogy csókolom a kezit lábát. Aztán meg hogy engöm nem tanitott senki, ugy rugdaltak, ütöttek, vertek egy határból a másikba és sohse volt kéröm nyugodalmam, meg a nyomoruság is nagy volt. Engedjenek meg csak még egyszer ...

Az elitélt nem igen szándékozott beszédjét félbe szakitani s alig ha nem szivessen beszélt volna egy hétig is, de az elnök félbeszakitotta s az őrök meginditották kifelé. Még mindig beszélni akart, de nem engedték, még csak azt az óhaját tudta kifejezni, hogy szeretne a védő ügyvéddel beszélni. Végre négy szuronyos őr kituszkolta a teremből. A védő ügyvéd utána ment, a közönség pedig szét oszlott.

A siralom házban.

A tárgyalási teremből Gyömbért rögtön a siralom házba vitték s *Jászai* Géza káplán megkezdte mellette az egyház vigasztaló müködését, nyugodtan halgatta az elitélt a káplán elő adását a bünbánat is megtéréséről.

Dél felé már kezdett megbárátkozni a halál gondolatával.

Tiz óra körül egy pohár tejet kért; ebédre hus levest, borju pecsenyét és turos csuszát, mit nem a legjobb étvágyal fogyasztott el. A vacsora felől ugy nyilatkozott, hogy jó lesz a maradék is.

Erősen szivarozott; a lelkiismeret nem bántotta és áldozatait nem sajnálta.

Rózsa Ferenc apát-plebános is meglátogatta a gyilkost, ki sokat imádkozott, de inkább félelemből, mint igaz vallásos meggyőződésből. Imádkozása közben azt a koloszalis mondást kockáztatta, hogy ha Krisztus urunk meghalt, *hát ő is meghalhat.*

Délután megjelent a szerencsétlen anya is, bebocsáttattást kérve elitélt fiához. Persze megengedték neki — fiam, sikoltja a szerencsétlen asszony, s majd hogy el nem ájult, mikor a siralomházba belépett. Mintegy tiz percig lehetett bent; ez idő alatt fia igyekezett őt vigasztalni, mondá: folyton imádkozom édes anyám, a pap is itt van mindig mellettem. Ha megkegyelmez az Isten, ugy nem hagyom el kendet soha! Inkább elhagyom a feleségemet, de kendet nem hagyom el, mert kend nagyon nyomorult asszony. Könyörögjön kend is az Istenhez!

Utolsó órák.

Az elitélt az esteli órákban töredelmesen meggyónt és megáldozott; csokolta folyton a feszületet és hallgatta a káplán tanitásait, később lefeküdt és elaludt s elég nyugodtan aludt egész hajnal feléig.

A kivégzés.

Már kora reggel nagy nép tömeg verődött össze a törvényszék épülete körül s irigykedtek azokra, kiknek belépti jegyök volt.

Pontban hétkor a 46-ik gyalogezrednek egy százada érkezett meg és állást foglalt a bitófa körül, ez után nyomban bebocsájtották a körülbelől 120 fönyi jegygyel biró férfi közönséget. Nőket nem eresztettek be.

Hét óra után 8 perccel megnyilt a siralomház ajtaja és négy szuronyos őr kiséretében, karját Jászai káplán karjába füzve kilépett Gyömbér Pál. Lesütött szemekkel, lassu léptekkel tette meg utolsó utját.

Magay Lajos törvényszéki biró most ujból felolvasta az itéletet, azután átadta az eitéltet az ügyésznek, ki tovább adta a boldogtalant *Kozarek* hóhérnak és két legényének.

Ekkor megszólalt az asszonyirtó rablógyilkos: *bocsássanak meg kéröm, bocsásson meg mindenki, ha talán valamit vétöttem.*

Ugy látszik még többet is akart mondani, de egy pillanat alatt össze kötözték kezeit; gépiesen, söt öntudatlanul mozgatta száját, *imádkozott.* E perctől kezdve elvesztette eszméletét s bajosan tudott volna fölhágni a zsámolyra, hol már a lábaira való kötél el volt készitve. Ugy tuszkolta föl a két hóhér legény.

Majd Kozarek is fölmászott a hátulsó létrán, gyakorlott mozdulattal nyakára tette a kötelet s bele akasztotta a biton levő szegbe.

Függött a nyomorult gyilkos. 9 perc mulva beállott a halál.

Még féloráig hagyták a holttestet a bitón, azután levették és a halottas kamrába szállitották.

Közel 11 óra után kezdték meg a boncolást. Az orvosok a kifejlett koponya ürben ép agyvelöt találtak, minden szabálytalanság nélkül; a gyomor és tüdö azonban nem volt egészséges.

Érdekesnek tartjuk még felemliteni, hogy a kivégzettnek aposa nem hiszi el, hogy kivégezték vejét, azt mondja: *az nem igaz, már a multkor is árulták az „istoriáját“ oszt még se volt igaz, most sincs máskép.*

Irodalom.

A **„Budapesti Hirlap“** ujévvel pályafutása tizedik évébe lépett. Az elmult évek óriási haladás korszakát alkotják a magyar zsurnalisztika történetében és a **„Budapesti Hirlap“** talán elfogultság nélkül mondhatja magáról, hogy övé az elsőség e korszak megindításában, mely a magyar sajtót a legmodernebb és legkitünőbb európai sajtó magaslatára emelte. A **„Budapesti Hirlap“**-ot ebbeli törekvésében hétről hétre, hónapról hónapra, évről évre, szakadatlanul nagy arányokban növekedve, támogatta Magyarország intelligenciája: a világ legfogékonyabb, legméltányosabb és ragaszkodásban leghübb közönsége. A decennium küszöbén elmondhatjuk, hogy a **„Budapesti Hirlap“** a müvelt magyar ujságolvasó közönség mandatariusa. E megbizatás óriási erkölcsi sulyával veszünk részt a vélemények harcában és a közdolgok intézésében. Hogy milyen sikkerrel arról az elmult és a jelen viszonyok legékesebben tanuskodhatnak. A védelmi vita alatt, az alkotmány- és nemzetellenes kisérletekkel vivott elszánt küzdelmünkben, valamint a ferde pártviszonyokból eredt fonák helyzetek kritikájában, melyek okai és forrása a jelenlegi válság, a **„Budapesti Hirlap“** minden egyes száma a nemzeti jogok és aspirációk diadalmas hőseként szállott sikra. A közönség érezte, hogy lapunkban a legőszintébben, legbátrabban és legelszántabban nyilatkozott meg a közérzület szava. És a mikor a közönség napról-napra lavinaként növekedő tömegével segitségünkre és támogatásunkra jött: a **„Budapesti Hirlap“** döntő erővel müködött közre a vitás kérdések mego-smtrolá

sában, a politikai fordulat és az uj események előkészitésében. A pártoktól független, csakis a közérdek által vezérelt és saját becsületes meggyőződésünktől diktált müködésünk akkor érte el legszebb jutalmát, a mikor minden igaz magyar ember a „**Budapesti Hirlap**“-ban kereste és találta a nemzeti ügyek legfáradhatatlanabb, legszivósabb és legvehemensebb védelmét.

Legbuzgóbb iparkodásunk, hogy a „**Budapesti Hirlap**“ a jövőben is az maradjon, a mi volt, a minek indult a mely irányban hatalommá növekedett, a miben az elsőséget nem engedheti át soha senkinek: **a legmagyarabb ujság,** tartalomban, lélekben, szóban egyformán. A legmagyarabb ujság és mint ilyen a nemzeti érzület leghübb tolmácsa, ébresztője, izgatója és ha kell lángba boritja. A legtisztább tudatossággal hirdetjük és valljuk, hogy olyan időkben, a mikor a nemzeti eszme fajfentartó és államalkotó erővel érvényesiti magát mindenütt, hogy ugyanakkor nemcsak jog, hanem kötelesség nekünk magyaroknak a sovinizmus lelkesedésével, sőt türelmetlenségével szolgálni a nemzeti irányt mindenben és mindenkor. Ez a mi programmunk.

E programmunkkal nekünk adott igazat a magyar közönség, mely semmitől sem irtózik inkább, mint a szintelen kozmopolitiságtól, a hamisságokra és az elmék megtévesztésére alkalmas cifra jelszavaktól; nekünk adott igazat, midőn lapunkat szinte hihetetlen mértékben felkarolta és egyre jobban terjeszti.

E programmal folytatjuk a jövőben is mindennapi munkánkat a közügyek szolgálatában. Folytatjuk erősen fegyverkezve a nagy tusákra, a melyek a közeljövőben a nyilvános élet minden munkására várnak. A nemzeti munkából részt kérünk és részt fogunk benne venni legjobb tehetségünk szerint, pártolva és támogatva mindent, a mi szükséges, derék és jó; ostromolva, üldözve mindent a mi céltalan, félszeg és becstelen. Ebbeli szándékunkbau nem fog bennünket korlátozni semmiféle személyi tekintet, párt- és hatalmi érdek és nincs az a politikai fordulat, melynek kedvéért és érdekében pártatlanságunkat és elfogultságunkat csak egy pillanatra is feladnók.

A szigoru objektivitás utját fogjuk követni a zsurnalisztika minden egyéb ágában. Az irodalom és müvészet kérdéseiben mint eddig, ugy ezentul is szigoruan mellőzni fogjuk a pajtáskodást és klikk-szellemet. A mi megfelel a szép és nemes izlésnek, az mindig elfogulatlan méltatásra fog találni lapunkban. Mi magunk is azzal vélünk legjobb szolgálatot tenni az irodalomnak, hogy egy sor se jelenjék meg lapunkban, a mely az irodalmi mértéket meg nem üti. Közleményeink irodalmi szinvonalának előkelősége kezdettől fogva legfőbb gondunkat képezte. El is értük vele azt, hogy a „**Budapesti Hirlap**“ a legkifogástalanabb magyarsággal irt ujság és mindenekfölött vezércikkei és tárcai irodalmi érték dolgában verseny nélkül állanak.

Tudósitások és hirek dolgában a leggazdagabb és legmegbizhatóbb forrásokkal rendelkezünk. E nemü közleményeink megválogatásánál mindig szemelőtt tartjuk, hogy a legmüveltebb és legkényesebb izlésü közönséget szolgáljuk. A valóságot, igazságot és ildomosságot sohasem áldozzuk fel a szenzációnak. Az erkölcsi tisztaság, a jó és nemes érzés tiszteletben tartásával a „**Budapesti Hirlap**“ hü, szolgálatkész és lelkiismeretes házibarátja óhajt lenni minden magyar uri háznak.

Az előfizetés feltételei; Egész évre **14** frt, félévre **7** frt, negyedévre **3** frt **50** kr., egy hóra **1** frt **20** kr. Az előfizetések vidékről legcélszerübben postautalványnyal eszközölhetők következő cim alatt: **A „Budapesti Hirlap“ kiadó-hivatalának, IV. ker., kalap-utca 16. sz.** Az egész fürdő-évad alatt előfizetőink kivánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartozkodási helyet.

A „**Budapesti Hirlap**“ jelenleg rendkivül érdekes két kötetes angol regényt közöl: „Doktor Kupidó“ irta Brougthon Rhoda. E regénynek április hó 1-sejéig a lapban megjelent részét (26 folytatás) az uj előfizetők külön nyomatban ingyen megkapják.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek

Olcsó bevásárlási forrás!

!! Üzleti Értesitès !!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Betlehem-melletti Sajtós-féle házban levő

kárpitos és butorraktáramban

folyton dus választékát tartom a saját készitésü mindenféle **fényezett** és **fénytelen** legujabb divatu **butorok és kárpitosmunkáknak**, melyek nálam mindenkor a legjutányosabban, részletfizetésre is kaphatók.

Üzletemet a n. é. közönség további pártfogásába ajánlva.

Szentes, 1890. márc. hó. Tisztelettel:

Fábián Armin,
kárpitos és butorkereskedő.

1—3

Olcsó bevásárlási forrás!

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek!

SCHLICK-féle Vasöntőde és gépgyár RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG B.PESTEN.

Gyár és irodák: **VI., külsü váci-ut 1966/99 sz.** | Városi iroda és raktár: **VI. Podmanicky-utca 14 szám.**

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetü, számos első dijakkal kitüntetett:

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekéit

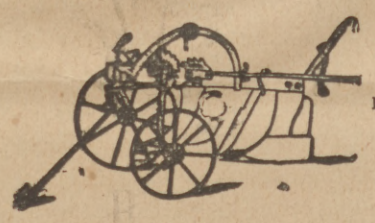

és szabadalm. mélyitő ekéit,

mélyitő ekéit önvezetékkel, **eredeti Schlick és Vidats-féle**

egyvasúekéit,

talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit

CHLICK-féle szab. „Haladás” sorbavető gépeit

Szórvavető gépek, **többvasu ekékre alkalmazható tengeri- és répa-ültető készülékek.** Készletben vannak tovább gőz és járgány cséplő készületek, gabonatisztitó rosták (Baker és Vidats rendszer) takarmánykészitő gépek, tengeri morzsolók és darálók, örlőmalmok és olajmalom berendezések. **Eredeti amerikai kévekötő és markrakó arató gépek és fükaszáló gèpek.**

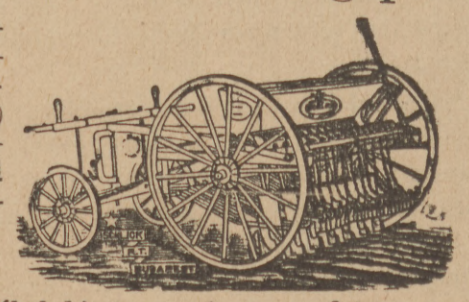

Legjutányosabb árak.

Előnyös fizetési feltételek. *Árjegyzékek kivánatra ingyen s bérmentve*

Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. c. üzlbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a **VI. Podmanicky-utca 14 sz. a.** levő irodáink legnagybrészét a **külső váci-uton** levő gyártelepünkre helyeztük át, mindazon által ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott épitési cikkein és gazdasági gépeinkből raktárt létesitettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntőde részvénytársaság igazgatósága.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT, ezelőtt: Groszmann és Rauchenbach.

Budapesten: külső váci ut 7. szám, lóvonatu vasuti állomás. Az oszt. magy. államvasuti indóháztól 10 perc távolságban *a legkedvezőbb föltételek mellett, pontosan és olcsón szállit magyar készitményü mindenneműgazdasági gépeket, mint járgányos cséplőkészületeket, gabona rostákat s egyéb mezögazdasági cikkeket; különösen ajánlja szab. szeges rendszerü, legujabb szerkezetü*

gőz cséplő gépeit.

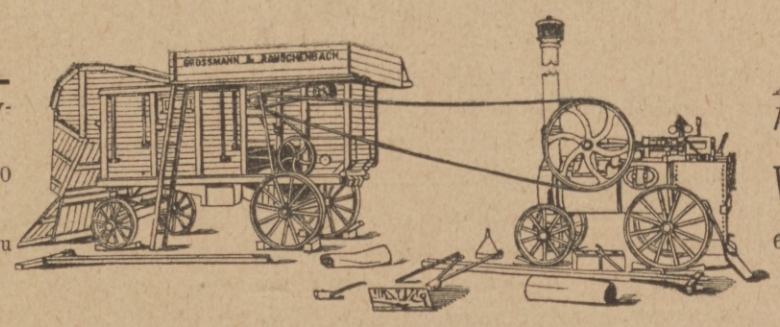

3½, 4 és 6 lóerejü mozgonyokhoz

Szénfütésnél kell 200—250 300—350 szén (fa aránylag 14 óra a.

Szalmafütésnél kell 5—7 5—7 kéve szalma 100 kicsépelt kévénél.

Cséplési képesség 5—7000 7—10000 középnagyságu kéve egy óra alatt.

A magoknak legtökéletesebb kicséplése, kitünő tisztitása és osztályzása mellett.

Veröléces gőzcséplőgépek vasszerkezettel

6. 8, 10 lóerejü fa, szén, szalmafütési mozgonyokhoz s mozgonyokkal.

Nyomatott Mindszenten Diamant Manó könyvnyomdájában.

SZÉP-IRODALMI MELLÉKLET

„Békeség nektek, én vagyok, Alleluja!“

Alleluja! Im' üdvünk Messiása
Győzött a poklok ármányos hadán.
Alleluja! Dicsfénytől áll övezve,
Mint ama szent nagy napnak hajnalán.

Áldást, békét zeng reánk Isten ajka:
„Ne féljetek,“ mond „hiszen én vagyok
Mesteretek, üdvötök, Isten, ime
Föltámadék, az öt seb itt ragyog!“

Mily boldogító e szent szó varázsa,
Mily enyh'adó e balzsamos beszéd,
Ah **béke**, *oly jól hangzik ez szivünknek,*
Hiszen a föld ezt elfedte rég . . .

A tagadásnak pokla tört reánk le,
Mindent emésztve, ami ő, mi szent
És martalék lön ártatlan kedélyünk.
A gögös ész lett ur most ide lent.

Nincs illata a szép csinált virágnak
S mérget lehel az álnok szép beszéd . . .
Menj pártos büszke szellem s e világnak
Add vissza durván elrabolt hitét!

Igen! **Hit** *kell; az Isten szent szerelme*
Minden nemesnek légyen kutfejül,
Az **igazságnak** *üljük ünnepét ma,*
Ármányon, szinen mely felül kerül . . .

Sorsod bukás lesz, bolygó fénye vagy csak,
Most még tied bár bitorló, a jog,
De eltünik e sorvasztó varázslat,
Ha az igazság ujra felragyog!

V.—Z.

Bezerédi.

— Ballada. —

I.

Megfordul a nagy kulcs nyikorog a zár:
“Jöjj ki Bezerédi, a hadi tanács vár!“
A börtön ajtóban igy szól a porkoláb.
Ki lép Bezerédi, csörgetve békóját.
Lesüti szemeit — a napfénye szurja:
Kegyetlen lészen az igazság bosszuja!
A sulyos bilincstől meggörnyedt a háta:
Nem ismer Rákócy irgalmat iránta!..
Vissza néz még egyszer sötét tömlöcébe
Hol a kinok raja harcokat vitt véle!
S a lelkiismeret szurdaló fullánkja
Mint mardosó kigyó tört lelkét ugy rágta
Hol mint árny megjelent a szent haza képe
Átvert kebelével oly esdöen kérte:
„Ne adj el gyermekem! ne árulj, ne árulj!“
Majd sötétebb alak lesz az esdő árnybul
Csillogó palóssán véres fejet mutat . . .
Bezerédi lelkén furdal az öntudat . . .
Megismeri fáját és a fő csepp vére
Rá futott az alvó, vasba vert kezére
Felébredve — de uj álom képek kelnek
Mint boruló égen sötét szinü felleg —
Meggyalázott ősi öt körül lebegik
S feltámasztják a mult véres emlékeit
Egyik csoport eltün — ujra másik támad
Halvány arcaikra pirt fest a gyalázat!
S szótlanul mutatnak a békó vasára . . .
Elforditná fejét hogy öket ne lássa,
De zördül a bilincs és valóra ébred . . .
Sötéten eltünnek a zord álom képek . . .
Vissza nézett egyszer és e sok tünemény
Viharként átzajlott lelke tépett egén.

Eh! félre már velök, a kinnak már vége,
Ma künn a szabadba' holnap tán az égbe!
Sohajtott fövel megy a hadi tanácsba
Hagy készüljön gyorsan óhajtott halála..
Minden lépésénél meg csördül békója
És csörgő hangjával rémesen vádolja:
„Eladtad Rákócyt! El a nemzetedet
Szörnyen lakolsz, reszkess! Porba hull
te fejed!“
Felveszi a láncot, hogy ne tépje hangja.
Elnémul a bilincs, de ő mégis hallja
Minden füszál, minden bokor azt kiálltja:
„Bezerédinek lesz ma csufos halála!“
Megátkozza a szél fütyülő hangjával
Bünét kiálltozza a hangos madár dal,
Minden csörgés, minden hang az átok hangja
Rázza hát bilincsét, hogy átkát ne hallja
Fülébe zug mégis elörül, hátulról.
„Bezerédi Imre te hazaáruló!!

— — — — — — — — — —

Fekete posztóval behuzott sátorban
Ülnek a had birák arcukon szigor van.
Mint vészterhes felleg kősziklának ormán
Bánat boruja ül mindegyik homlokán.
Mind megőszült alak — marcona tekintet.
Át turja gyilkosan, a legbünösb szivet,

II.

Előttük a lélek zárt ajtóji nyitvák
S a bünös megbánva rebegi átkát.
Ott ül Rákócy is, külön emelvényen
Villámló szemei leszögezve mélyen.
Borus gondolatok üzetve rohannak
Lelkén keresztül és mély nyomakat hagynak
Emlékül a letünt, de fénylő napoknak,
Melyeknek sugári megtörve ragyognak.
De borul már a nap s a sötét felhőknek
Dübörgő rajai harcolva feljönnek
A haza egére, — nincs a ki elüzze,
Lelkes fiai már széjjel vannak üzve.
Áruló lett már két legvitézb vezére,
S most halált kell mondni az egyik fejére.
Hej Bezerédi te legkedvesb barátom
Igy kell hát elveszned? ily csufos halálon?
Retteget Stiria, rettegett a német
Csuful öntéd rájok a sok verességet!
Áruló lettél hát? Eladtad a hazád?
S nekem kell mondani ősz fejedre halált!
El fogul a szive . . könnytódul szemébe
S csendes merengéssel néz maga elébe . . .
Amott zöld szönnyeggel teritett asztalon
Vádló irat tömeg terül, egész halom,
S ott áll a biblia gyertyák fénye mellett
Komor lapján a fény borzalommal reszket.
Rémes lobogással hosszu gyertyák égnek,
Megtörik homályát a künn levő égnek.
Komor fényt lövellnek, lassuan, zordonul
Sugárukon a bu terhe szerte nyomul.
Odább, a sátorban, két nő, gyász ruhába
Imádkozik halkal, az anya és leánya
Kiapadt már a könny, lassan, dobog a sziv
És a csüggedéssel kétes csatákat viv.
Csend van a sátorban, kinos iszonyu csend:
Pedig sok kebelben zajos vihar dul bent
Néha-néha száll fel egy megtörött sóhaj,
Vagy a két nő ajkról lebben el egy, óh jaj?“
Kész van a papirjok s hegyezve pennájok
Csendesen susognak az iró deákok.
Meglebben a szönyeg, a bilincs rá zörög:
Bezerédi Imrét vezetik az örök
Megjelen az ősz agg talpig vasba verten
Rákócy — láttára mélyen össze — rezzen.
„Férjem!“ kiállt a nő „Atyám!“ sikolt a lány
S remegve tartják fel, egymást egymás karján.
Megrázkódik a rab s oda néz e szókra,
Mintha most ébredne iszonyu valóra;
Őrülten tekint szét, megrázza a láncot —
Gyorsan szivéhez kap — s megkövülve áll ott;
Oda rohanna, de nem mozdul a lába,
Keservesen zokog az anya és lánya.
Elfordul Rákóczy, megrezzen a szive,
Könnycsepp szökik lopva borongó szemibe.
„Kegyelmes biráim végezzenek gyorsan
Kin magam látni az élőkkel egy sorban!“
Felállott Rákóczy: „Eltévedt barátunk
Nehéz kegyelmedet itten vasba látnunk;
Kelmed tette hazánk szivén nagy sebet üt:
Elárulta hadát s megszegte az esküt;
Mikor forr be e seb? Mikor áll el a vér?
Terem-e fejünkre ezután több babér?
A mit vérrel szerzénk a mi disz volt rajta
Letépi az ellen s most kezünk akarja
Letépni? a kéz, mely sebet kapott érte,
Hogy diszül rakhassa sivatag fejére!
A trencséni vér nap sebe be sem heggedt
Saját kezünk ütött hazánk szivén sebet:
Áruló lett legjobb vezérem Ocskai
S kelmed akarta most népünk megrontani?
S igy gyilkoljuk egymást, testvér testvér ellen
Hátunk mögött kacag rémesen az ellen,
Elhangzik a beszéd s csend lesz a teremben
Csak a két nő zokog az iszonyu csendben.
Elfordul a bünös láncát megragadja
S bilincse vasasával bőszen csap le karja,
Az idő vihartól megszántott homlokra.
Mit tettem! mit tettem! zokog fuldokolva.
Elsárgul a homlok és megered vére,
A villámok cikáznak beesett szemébe:
Én ártatlan vagyok! tanum a nagy Isten!
A nagy ég angyali szentjei és minden!
Ártatlan vagyok én esküszöm az égre.
Heister német-kutya te löktél örvénybe!
Lelkem megtörted véráztatta Trencsén
Heister mézes szava volt a balszerencsém.
Üdvöm lesz a halál, büntetés az élet,
Rákóczy feledd el s nyakazd le vezéred
Oh mondjatok halált nektek megbocsájtok.
Rád gyilkosom Heiszter átok! szörnyü átok!
El csuklik a lába felfordul a szeme
S ájulva rogy le a bevérzett szőnyegre,
Oda rohan a nő s lecsókolja a vért,
A lánya térden esd a bünös apáért:
„Kegyelem Rákóczy! ölj meg inkáb engem,
Oh vedd el gyilkosan bus ifju életem“
Ne mocskold be vérrel a fénylő ősz fürtöt,
Mely érted száz csatán, száz halállal küzdött,
Oh hát alszik szived irgalma s kegyelme
Hogy esdeklő számra bocsájtva felelne?
Nem te vagy Rákocy, oh nem, lehetetlen
Rákócy soh' sem volt vérszopó kegyetlen!
Oh mond egyszer e szót, oh mond: „meg bocsátok“
Nem szólsz? — átok reád — átok, szörnyü átok!
Felugrik, tüzben ég bogár szemfénye
S megtépett hajával elrohan az éjbe!..
Rákócy beszélne — nem érteni szavát..
Könnyezve mondja ki a tanács a halált
Bezerédi Imre hadvezér fejére....
Rákóci alélva roskadoz székébe...

. . . . . .

III.

A hajnal pirjánál verik a vér padot.
Hozzák a poroszlók a vasba vert rabot.
Ki égtek szemei, megtörött orcája
Mint maga a halál — oly rémesen sárga.
Fellép a vérpadra s közepén meg álla
S rémes recsegéssel ketté tör a pálca
Feje fölött mintha élete tört von' szét:
„Adja rád az Isten örökös kegyelmét!“
Épp most jő fel a nap a nagy ég szélére.
Fel villan a pallos . . . fel szökik a vére..
Rivalg a kuruc had s az öröm zajába
Elvesz a két nőnek csendes zokogása..

Szentesi Antal.

A piros tojások.

Husvét az ő piros tojásaival örökre feledhetlen előttem. Szegény megboldogult nagynéném — hogy az Isten nyugosztalja — csak ő tudta, csak ő látta egyedül mennyi boldogságot rejthet magában egy piros tojás.

Sok, nagyon sok keresztfia volt a boldogultnak, engem is azzá fogadott. Ha az egész évben is, de husvét napján megjelentünk nála egytől-egyig. Lelkiismeretesebb arányossággal összeállitott orgonasipok nem is képzelhetők. És oh fátom! Nem akadt annyiunk közt egy is, aki szépen, illendően köszönt volna. Csak vártuk, némán visszafojtott lélegzettel a kifejlendőket. S mikor már teljesen meggyőződött keresztanyánk, hogy belénk száradt a szusz, hát végre ő szólalt meg, még pedig ilyeténképen: „Ökör bujt a kentek házába!“ És ez nekünk végtelenül tetszett. Most egyszerre csak recsegenés üté meg a fülünket, az angyalok zenéje ahoz képest siflivé törpült volna mi előttünk. Pedig hát csak egy igénytelen kulcscsomó érintésétől származott csörrenés volt; hja de mi tudtuk mit tesz az; hogy már ott állunk reményünk teljesülése küszöbén.

Az emlitett kulcscsomaggal a kezében, lassu, nyugodt léptekkel megindult az igéret földje — akarom mondani az éléskamra felé. Egyszóval, egy árva hanggal sem biztatott, hogy kövessük, jól tudta, hogy nyomában vagyunk s követjük hiven mint az árnyék . . annélkül is. Az éléskamra előtt nagyság szerint fölállitott bennünket sorba, s dicsekvés nélkül legyen mondva az első hely nekem jutott. És az éléskamra ajtaja feltárult előttünk. Oh amit ott láttunk, felülmult minden várakozást! Egy teknő telis teli volt megrakva piros tojásokkal! És most következett a szétosztása:

„Ne! ez a tied; ezt meg vidd haza a kis hugodnak, de vigyázz el ne törd! mert hátra kötöm a sarkadat. Ez meg a tied, fogjad; ezt a pötyözettet pedig add a kis öcsédnek, érted?“ Hát az édes mamának? Szólal meg a kis keresztfiu a neheztelés félreismerhetlen hangján. „No no, csak ne pityeregj, nesze, itt van a legnagyobb, vidd az anyádnak, ni ni! még itt van egy repedt, ezt is neked adom.“ S igy ment ez sorban . . . Midőn ezzel készen voltunk, mindegyikünk zsebébe külön-külön egy darab kalácsot, a másikba pedig mint ő mondá — kakas tejjel sütött kenyeret — gyömöszöl, és azért a sok mindenért csak azt kivánta, hogy jók legyünk.

Ezek után amint jöttünk ép oly néma csendben, de a drága zsákmány édes terhe alatt ezerszerte boldogabban távozánk.

Mikor kijöttünk tőle, dehogy mentünk volna egy világért haza.

Sorba mutogattuk egymásnak a kapott piros tojásokat.

Valamenyiönknek legjobban tetszett a magáé. Dicsekedve tartottuk föl a magasba, hogy a járókelők is láthassák kincseinket.

Azután elkezdtük versengeni. Melyik kapott szebbet, többet, erősebbet.

— Ticseljünk egyet! kiáltának többen.

Összegomolyogtunk gyorsan egy tömeggé és aztán megkezdődött a tojásösszeverés sportja, mely mulatságos játék csakis husvétkor divik.

Egyik alól tartja, a másik fölül üti éllel egymáshoz a két ellenséges tojást; a melyiknek aztán keményebb az orra, s a másikét töri be, az a nyertes.

Összevissza ütögettük csakhamar a tojásokat, nagyokat kacagva, mikor valamelyik félig üres volt belül s könnyedén tört össze.

Azután azt, mely legerősebb volt valamennyi közt, mely tönkretette keménységével a a többieket, nagy diadallal vitte a tulajdonosa haza. Meg nem ette volna a nagy világért.

Még fél év mulva is az volt az ő dicsősége melyet büszkén hordozott a zsebében.

Mielőtt haza mentünk volna, nagy lagzit csaptunk a legyőzött tojások husából. Valódi kannibálizmussal kebeleztük be őket. Mire hazaértünk, már csak a tojások héjja hámlott ki zsebjeinkből.

De bezzeg megjártuk a lagzival! Belekeményedtek a tojások a gyomrunkban, s hullott szülőink részéről a sok áldás szegény keresztanyánkra.

Mi azonban titkon, még beteg állapotunkban is mindig azért imádkoztunk, hogy jó keresztanyánkat tartsa meg a jó Isten jövőre is a mi örömünkre. Mert hát mi is okozhatna nagyobb örömet gyermeknek, mint husvétkor egykét piros tojás.

Északsarki levél.

— Mi ujság Eperjesen? kérdi szerkesztő ur.

— Papiros, őszintén mondom papiros.

Különben köszönöm kérdését, egészséges vagyok, a mi, reménylem, kedves szerkesztő urnál sem hiányzik.

Egyéb irni valóm nincs . . . azaz, hogy „secko jedno,“ akár van akár nincs, „Befehl is' Befehl. Szerkesztő ur kiadta a parancsot, engedelmeskednem kell, tehát — irok.

Itt vagyok Eperjesen. Megérkeztem. A fogadtatás nagyszerü vala. Kocsik hosszu sora várt a vasutnál és alig hogy látható levék, tulajdonosaik lóhalálában siettek elém kocsijukat felajánlani. Én azonban nem válogattam, hogy melyik szebb és elegánsabb, hanem felkapván a legelsőre a városba hajtattam. Két emeletes palota előtt állt meg kocsim. A lakájok hodolatteljesen kapkodták el holmimat, egy fekete frakkos uri ember elébem szaladt és földig hajolva bátorkodott megkérdezni:

— Milyen szobát parancsol Nagyságod?

Mire ajkaim ily szavakra nyilának:

— Minél olcsóbbat . . .

Szörnyüséges metamorphosist idézett elő e kijelentésem a szolgahad arculatjain.

A frakkos ur felegyenesedék, a lakájok elszéledének és én — neveték . . .

— Erre jöjjön, szólt a frakkos ur és elhelyezvén egy szobácskában, egyedül maradtam a — szállodában.

Rendbeszedtem magam hamarjába és mentem várost nézni.

Szép a város, szép, hát még hölgyei!

Oh ezek a hölgyek . . .

Mind szépek ők . . .

Csoda-e hát, ha kijelentem, hogy: „veni, vidi, amavi . . .“

Csak egy a bökkenő: mind oly szép, hogy nem tudom az igazit kiválasztani . . . Mikor már azt hinném: no most meg van — a másik pillanatban — hogy, hogy nem — azon keserves tapasztalatra jutok, hogy még sem az az „igazi.“

Mit tegyek?! Mit tegyek?!

Melyiket szeressem! Melyiket szeressem!

Szörnyü helyzetbe vagyok.. Tanácsoljon kedves szerkesztő ur, tanácsolja mielőbb, hamar, azonnal rögtön . . . minden perc egy halál!

Három napig várok tanácsára, ha ezalatt meg nem jön, késő lesz, mert

„Maradt még bőrvágó dikics e világon.
Egy risszantás alatt nyakamat elvágom . . .“

. . . (De ne nagyon . . . Szedő.)

Azon reményben, hogy szerkesztő ur nem hagyja a dolgot a — dikicsig jutni, folytatom levelem, áttérvén — nehogy megnehezteljenek reám — a férfiakra is.

A férfiak: nagyok, középtermetüek és kicsik.

Nagyok . . de minő nagyok, szállassak . .

Meggyőződhetni róla, ha elmondom a következő esetet:

Egy helybeli ügyvéd peres ügyben öt eperjesi uri emberrel (kik mind egy apától származának) Budapestre utazék. Dolgukat elvégezvén elváltak az ügyvédtől találkozót adván neki d. u. $^1/_2$7-re a nemzeti szinház előtt.

Az ügyvéd meg is érkezett a kitüzött időre, de a testvérek késedelmeskedének . . . Egyszer egy rendőr fogalmazó barátja szólitja meg:

— Szervusz Fülöp, mit csinálsz itt Pesten.

— Eperjesiekkel peres ügyben . . . találkozót adtunk egymásnak, de váratnak magukra. Talán láttad őket valamerre . . egyforma nagy szállas férfiak . . .

— Uten vannak?

— Igen.

Erre a fogalmazó kiveszi jegyzőkönyvét és olvassa:

— Ezen urak déli 1 órakor az Angol királynőben étkeztek, — 2-kor a Koronába távoztak, honnan $^3/_4$4-kor Csatányiékhoz és $^3/_4$6 után 5 perccel Csipkeiékhez mentek.

Az ügyvéd nevetve kérdé, hogy mi szüksége neki ezen feljegyzésre . .

— Barátom, ezen urak rendőri felügyelet alatt állanak.

— — — — — — — — — —

Az öt szállas termetes uri ember ugyanis annyira megijesztette a detektivfőnök urat, hogy Budapest nyugalmát féltve töllük, azonnal rendőri felügyelet alá helyezé őket . . .

De ne tessék hinni, hogy ne volnának itt közönséges halandók is.

Oh vannak . . . És mennyi élet unt . . .

Kérem egy hét alatt . . hat öngylikosság, mely szerencsére csak a kisérletnél maradt . . .

1. Egy cseléd, kit gazdasszonya megvert, a toronyból le akart ugrani, de nem eresztették fel a toronyba, hát haza ment és mégegyszer kikapott . .

2. Egy diák, kit rosz bizonyitvány kapott, a malomárokba ugrott, de hideg lévén a viz, azonnal kiuszott . .

3. Egy katona, kit 15 napi egyesre itéltek, az ereit . . akarta felvágni, de megvárta, mig egy társa meglátja, hogy elvehesse tőle az életlen borotvát . .

4. Egy vastag korcsmáros, ki az életét megunta, felkötte magát, de sajnálatára gyönge volt a kötél . . .

5. Egy jogász, kinek pénze elfogyott, pisztolyt sütött magára, csakhogy elfelejtette — megtölteni . . .

6. Egy varró leány, kit kedvese elhagyott, mert hütlenségen kapta, gyufaoldatot — akart be venni, de — szerencsére — az utolsó pillanatban meggondolta a dolgot. Miért haljon meg? Tehet-e ő arról, ha oly tág a szivecskéje, hogy egyszerre — kettőnek is jut benne hely? Hát „minek a sziv és a szivben szerelem?!“

A szerelem!

A szerelem itt nagy szerepet játszik, különösen a — jogász uraknál.

Egy fiatal ember — nevet nem emlitek — idejött jogra (levén t. i. itten hires jogakadémia hires tanárokkal, kiknek egy némelyike mellékesen költ is igen szépeket t. i. verseket.) Tehát mondom idejött jogra. Jogot hallgatni, szép hölgyeknek udvarolni: ugyan azonos fogalmak levén, természetes, hogy legfontosabb teendői közé sorozta udvarolni — gőzerővel, gyerek volt ugyan még, de gazdag gyerek (és ez még itt is nagy szerepet játszik) tehát szivesen fogadták kurizálását . . . Egyszer azonban gondolt egyet a mi emberünk, nagyon megtetszvén neki Petőfinek az a szép verse:

„Házasodjunk haja haj
Házas élet kutya baj
Mindig jó az mindig a
Reggel — délben — éjszaka.“

Beköszöntött egy lányos házhoz mint kérő . . két kézzel kaptak a gyerek vőlegény után . . . Az eljegyzés kitüzetett és elérkezett . . . Vendégekkel telve a ház, csak a vőlegény hiányzik . . . A vőlegény! Hol van a vőlegény? Küldenek érte és . . . a papa szomorodott szivvel jelenti a vendégeknek, hogy a vőlegény hirtelen közbe jött betegsége miatt az előadás . . akarom mondani — az eljegyzés nem tartható meg ma . . . .

De biz az még ma sem tartatott meg, mert a 22 éves vőlegény gondolt egyet és az eljegyzés estéjén — elillant és amint hirlik már egy harmadik jogakadémiás városban kellett az ő eljegyzésére egybegyült vendégeknek — hirtelen közbejött betegsége folytán — eljegyzés nélkül távozni . . . . .

No de ez a ritkaságok közé tartozik, mert ezen város szép hölgyeinek meg van az az áldott szokásuk, hogy innen fiatal embert „áldjon vagy verjen sors keze“ feleség nélkül távozni nem engednek . .

Az Isten tartsa meg a szokásukat . . . és önt is kedves szerkesztő ur, kitől a honorariumot mielőbb elvárva maradtam hive

Emerikus.

M. J. (négyszemközt mondva.) Tessék elhinni, nem sürgetném a honoráriumot, de itt igen drágák a virágok . . . már pedig „a virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyiljék ha megjön a kikelet“ . . . . .

(Intézkedtem . . . . . Szerk.)